

Co to jest

KSOW?

Szanowni Państwo!

Pragnę zaprezentować Państwu informacje na temat Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w Polsce, której budowa rozpoczęła się już w 2007 roku na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

W tym samym czasie, tj. od 2007 roku pozostałe państwa członkowskie również rozpoczęły tworzenie krajowych sieci obszarów wiejskich. Równolegle na szczeblu europejskim Komisja Europejska zapoczątkowała proces tworzenia struktur Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Głównym celem sieci, zarówno na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym, jest zapewnienie efektywnego i dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wymianę informacji i rozpowszechnianie dobrych praktyk w zakresie realizowanych programów/projektów dotyczących obszarów wiejskich, poprawę wdrażania instrumentów rozwoju obszarów wiejskich oraz zapewnienie efektywnej oceny wdrażania tych instrumentów.

Budowana w Polsce sieć ma służyć przede wszystkim lepszemu przepływowi informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w działania na rzecz polskiej wsi i jej mieszkańców. Chcielibyśmy aby sieć stała się też forum aktywnej wymiany dobrych praktyk, wiedzy oraz doświadczeń we wdrażaniu programów i projektów służących zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich. Mam nadzieję, że sieć będzie też instrumentem, wspierającym administrację rządową i samorządową w realizacji zadań z zakresu rolnictwa i obszarów wiejskich realizowanych zarówno w ramach PROW 2007-2013, jak i programów operacyjnych polityki spójności zgodnie z celem horyzontalnym nr 6 „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich” Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia. Szczególnie ważne będą te działania sieci, które przyczynią się do poprawy jakości życia i warunków pracy mieszkańców wsi w Polsce.

Niniejsza broszura przybliży Państwu tematykę związaną z Krajową Siecią Obszarów Wiejskich. Mam nadzieję, że będzie ona również dobrym źródłem informacji o instytucjach realizujących działania w ramach Sieci.

Wyrażam nadzieję, że Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich będzie służyła integracji środowisk, organizacji i związków działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Zwiększy również efektywność działań służących poprawie warunków życia i pracy na obszarach wiejskich oraz przysłuży się do rozwoju rolnictwa w Polsce. Jestem przekonany, iż KSOW przyczyni do przyspieszenia przemian zachodzących na Polskiej wsi w latach 2007-2013, a także w późniejszym okresie.

Marek Sawicki

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

1. Podstawa prawna utworzenia Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW)

Prawo wspólnotowe:

Art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. *w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*

- obowiązek utworzenia KSOW przez każde państwo członkowskie,
- włączenie do KSOW wszystkich organizacji struktur administracyjnych zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich,
- obowiązkowe zadania realizowane w ramach KSOW,
- współfinansowanie ze środków EFRROW.

Art. 41 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia (WE) nr 1698/2005 *w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*

Prawo krajowe:

Art. 37a ustawy z dnia 7 marca 2007 r. *o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.).

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku *w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich*.

2. Cele Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

- wsparcie wdrażania i oceny polityki w zakresie rozwoju obszarów wiejskich,
- aktywizowanie organizacji oraz struktur administracyjnych zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich,
- identyfikacja, analiza, rozpowszechnianie oraz wymiana informacji i wiedzy w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, wśród wszystkich zainteresowanych partnerów na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym,
- rozpowszechnianie wiedzy na temat strategii rozwoju obszarów wiejskich,
- podniesienie efektywności działań wdrażanych w ramach PROW na lata 2007-2013.

3. Struktura Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Jednostka Centralna (Sekretariat) KSOW odpowiedzialna jest za koordynację stworzenia i funkcjonowania KSOW. Jednostka Centralna ma za zadanie utworzenie i prowadzenie portalu internetowego sieci oraz ułatwianie wzajemnych kontaktów pomiędzy uczestnikami sieci.

16 Jednostek (Sekretariatów) Regionalnych Sieci w Urzędach Marszałkowskich poszczególnych województw, które wspierają realizację zadań KSOW, koordynują kontakty pomiędzy uczestnikami sieci w danym regionie oraz współpracę pomiędzy regionami.

Grupa Robocza złożona jest z przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej oraz reprezentantów organizacji i instytucji zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich. Zadaniem Grupy Roboczej jest powoływanie tematycznych grup roboczych oraz kierowanie ich pracami. Do zadań Grupy Roboczej należy określanie priorytetów KSOW i rekomendacji działań, bieżące monitorowanie prac KSOW, a także powoływanie i kierowanie pracami tematycznych grup roboczych.

Członkowie Grupy Roboczej ds. KSOW:

- przedstawiciele Sekretariatu Centralnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich i 16 sekretariatów regionalnych, przedstawiciele resortów gospodarczych, rozwoju regionalnego, zdrowia, edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, pracy i polityki społecznej oraz administracji i spraw wewnętrznych oraz przedstawiciele:
  - Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
  - Agencji Rynku Rolnego,
  - Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA),
  - Centrum Doradztwa Rolniczego,
  - Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej,
  - Krajowej Rady Izb Rolniczych,
  - Związku Banków Polskich.
  - Lokalnych Grup Działania,
  - organizacji pracodawców,
  - jednostek badawczo-rozwojowych,
  - samorządu gminnego, wskazany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego,
  - samorządu powiatowego, wskazany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego,

- związków branżowych producentów rolnych,
- związków zawodowych,
- pozarządowych organizacji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, w tym organizacji działających na rzecz wyrównywania szans,
- uczelni wyższych, wskazanych przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego.

4. Uczestnicy Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Zgodnie z Programem Rozwojów Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 KSOW ma charakter otwarty. Struktura KSOW skupia struktury administracyjne (na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym) oraz zainteresowane podmioty, które przyczyniają się do rozwoju obszarów wiejskich oraz mają w sposób bezpośredni lub pośredni wpływ na lepsze wykorzystanie instrumentów EFRROW. W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania sieci przygotowany został wykaz obejmujący struktury administracyjne i podmioty działające w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Uczestnikami KSOW mogą być podmioty, które są aktywnie zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich oraz wyrażą chęć otrzymywania oraz dostarczania informacji w tym zakresie.

Należą do nich w szczególności:

- a) urzędy administracji rządowej zainteresowane rozwojem obszarów wiejskich, w tym instytucje odpowiedzialne za fundusze strukturalne,
- b) samorządy województw, gmin i powiatów,
- c) organizacje branżowe,
- d) organizacje spółdzielcze,
- e) izby rolnicze,
- f) instytuty resortowe,
- g) podmioty gospodarcze,
- h) jednostki badawczo-rozwojowe,
- i) organizacje pozarządowe, szczególnie działające w sektorze rolno-spożywczym lub zajmujące się szeroko rozumianym rozwojem obszarów wiejskich,
- j) państwowe jednostki doradztwa rolniczego,
- k) służby ochrony przyrody,
- l) lokalne grupy działania (LGD), ich działające formalnie i nieformalnie sieci oraz inne sieci mające znaczenie w działaniach na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na szczeblu lokalnym,
- m) szkoły średnie i wyższe,
- n) osoby fizyczne.

5. Plan Działania KSOW

Plan Działania KSOW zgodnie z art. 68 ust. 2 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 zawiera m.in. następujące nazwy działań, w ramach których są realizowane zadania szczegółowe:

- identyfikacja i analiza możliwych do przeniesienia dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz przekazanie informacji na ich temat;

- przeniesienie dobrych praktyk, projektów innowacyjnych oraz organizacja wymiany doświadczeń i „know-how”;
- przygotowanie programów szkoleniowych dla LGD w procesie tworzenia, w tym wymiana doświadczeń między lokalnymi grupami działania;
- zarządzanie siecią;
- pomoc techniczna dla współpracy międzyregionalnej i transnarodowej;
- wspieranie dla współpracy międzyinstytucjonalnej, w tym międzynarodowej;
- wymiana wiedzy oraz ocena polityki w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

W celu realizacji powyższych zadań organizowane są m.in. spotkania, szkolenia, seminaria, sieci eksperckie. Utworzony został również portal internetowy KSOW. Strona internetowa KSOW www.ksow.pl stanowi główną platformę wymiany informacji dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich, w tym także instytucji wchodzących w skład struktury KSOW (Sekretariat Centralny i 16 sekretariatów regionalnych).

Podstawą realizacji celu KSOW są działania zaplanowane w ramach planów działania KSOW, które są sporządzane w dwuletnich okresach dla Sekretariatu Centralnego oraz sekretariatów regionalnych. Plan działania KSOW zawiera cele działań, ramowy harmonogram działań oraz indykatywny budżet (plan finansowy z podziałem na poszczególne działania).

6. Finansowanie Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Budżet Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich planowany jest na poziomie 55 mln euro i jest zapewniony w ramach Pomocy Technicznej PROW 2007-2013. Obejmuje on wydatki na funkcjonowanie struktury KSOW m.in. koszty organizacji oraz funkcjonowania jednostki centralnej i jednostek regionalnych KSOW – 11 mln euro oraz wydatki związane z realizacją zadań w ramach sieci (zgodnie z Planem Działania KSOW) – 44 mln euro.

7. Współpraca z Europejską Siecią Obszarów Wiejskich (ESOW)

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich w Polsce jest częścią Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich, w ramach której odbywa się współpraca pomiędzy Krajowymi Sieciami Obszarów Wiejskich utworzonymi w poszczególnych państwach członkowskich.

W ramach sieci prowadzona jest współpraca bilateralna i wielonarodowa pomiędzy sieciami państw członkowskich. Jednocześnie utrzymywane są kontakty z władzami i organizacjami o znaczeniu międzynarodowym, zaangażowanymi w rozwój obszarów wiejskich oraz wykazującymi szczególne zainteresowanie działaniami Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, przede wszystkim w celu ułatwienia wymiany doświadczeń oraz dobrych praktyk w ramach konkretnych sieci tematycznych. Prace Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich są koordynowane przez Europejski Komitet Koordynujący Sieć Obszarów Wiejskich. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele Instytucji Zarządzających programami rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 i przedstawiciele narodowych sieci obszarów wiejskich z 27 krajów członkowskich, przedstawiciele podkomitetu ds. Leader oraz reprezentant europejskiej organizacji zrzeszającej lokalne grupy działania. Do głównych zadań Komitetu należy określanie priorytetów i celów ESOW, aktywizowanie sieci narodowych i wspieranie projektów współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej oraz inicjowanie różnego typu projektów badawczych związanych z obszarami wiejskimi na szczeblu europejskim.

Sekretariat Centralny KSOW

Przemysław Saltarski

Naczelnik Wydziału – Sekretariat Centralny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (22) 623-27-58
przemyslaw.saltarski@minrol.gov.pl

Andrzej Sobieszek

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (22) 623-17-62
andrzej.sobieszek@minrol.gov.pl

Sylwia Strzeżysz

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (22) 623-12-25
sylwia.strzezysz@minrol.gov.pl

Robert Jakubik

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (22) 623-15-98
robert.jakubik@minrol.gov.pl

Sekretariaty Regionalne KSOW

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Dolnośląskiego

Departament Europejskiego Funduszu Społecznego i Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (71) 776-93-50
pawel.czyszczon@dolnyslask.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Departament Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Geodezji
tel. (56) 656-11-95
w.czarnecki@kujawsko-pomorskie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Lubelskiego

Departament Koordynacji Projektów Europejskich
tel. (81) 534-89-83
przemyslaw.zaleski@lubelskie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Lubuskiego

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (68) 45-65-225
fundusze.agro@lubuskie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Łódzkiego

Departament Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (42) 663-36-30
ksow@lodzkie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Małopolskiego

Departament Środowiska i Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (12) 630-31-40
skop@malopolska.mw.gov.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Mazowieckiego

Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich
tel. (22) 59-79-700
r.rybicki@mazovia.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Opolskiego

Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
tel. (77) 44-82-121
a.sikora@umwo.opole.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Podkarpackiego

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (17) 747-64-69
m.bednarz@podkarpackie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Podlaskiego

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (85) 74-97-640
elzbieta.filipowicz@umwp-podlasie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Pomorskiego

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (58) 32-68-650
j.durzynska@woj-pomorskie.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Śląskiego

Wydział Terenów Wiejskich
tel. (32) 77-40-545
rkarpeta@silesia-region.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Świętokrzyskiego

Biuro Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (41) 344-40-87
miroslawa.mochocka@sbrri.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
tel. (89) 521-92-50
dow@warmia.mazury.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Wielkopolskiego

Departament Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (61) 85-41-788
marek.stawujak@umww.pl

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Zachodniopomorskiego

Wydział Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
tel. (91) 31-29-301
l.mysliwiec@wzp.pl

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

**Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie**

**Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy
Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013**

**Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Wydawca:

**Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
Sekretariat Centralny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
tel. (+48 22) 623 18 42
fax (+48 22) 623 20 51
www.ksow.pl
www.minrol.gov.pl**